

Beleidsplan De Duikelaar 2026-2030

Onderduikersmuseum De Duikelaar
Datum: 02-03-2026

Organisatie:
Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Missie en visie	6
2.1 Missie	6
2.2 Visie	6
3. Algemeen	7
3.1 Werkwijze en beleving	7
3.2 Actie	7
4. Collectie	8
4.1 Kerncollectie	8
4.2 Geschiedenis	10
4.3 Collectiebeheer	11
4.4 Digitale beeldbank	11
4.5 Depot	12
4.6 Actie	12
5. Tentoonstellingen	13
5.1 Vaste tentoonstellingen en wisseltentoonstellingen	13
5.2 Traditioneel en digitaal	13
5.3 Vaste tentoonstellingen	14
5.4 Tijdelijke en kleine tentoonstellingen	15
5.5 Actie	15
6. Educatie	17
6.1 Onderwijs	17
6.2 Speciaal onderwijs	17
6.3 Themaochtenden	18
6.4 Voortgezet Onderwijs	18
6.5 Doelgroepen	18
6.6 Gezinnen en groepen	19
6.7 Aandachtspunten	19
6.8 Plannen voor de komende periode	19
7. Marketing en communicatie	20
7.1 Algemeen	20
7.2 Marketingbeleid van het museum	20
8. Organisatie	21
8.1 Organisatie en governance	21
8.2 Vrijwilligers	22
8.2.1 Algemeen	22
8.2.2 Normen en waarden en onderlinge omgang	22
8.2.3 Werving en begeleiding	23
8.2.4 Beëindiging	23
8.2.5 Aandachtspunten	24
8.3. ICT	24
8.4 Financiën	24
Samenvatting	26

1. Inleiding

Het verhaal van Nieuwlande tijdens de Tweede Wereldoorlog is van historisch belang en heeft zowel nationaal als internationaal betekenis. Om deze geschiedenis vast te leggen, te bewaren en door te geven aan huidige en toekomstige generaties, werd in 2017 Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar opgericht.

Aanleiding voor de oprichting van Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar was de verkoop van een voormalig kerkgebouw, een gebouw waarin een belangrijk deel van de onderduikgeschiedenis ligt. Een tweede reden voor de oprichting was de onbeheerde collectie van het privé museum Nieuwlande 1940-1945, een dorp dat zweeg, veilig te stellen voor het dorp. Kerk en collectie samen zouden een prachtig museum kunnen vormen.

Het kerkgebouw werd aan een geloofsgemeenschap verkocht, maar het beheer over de privé collectie werd door de erven Schonewille aan Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar

in langdurig bruikleen overgedragen. Voorwaarde was dat de collectie in Nieuwlande zou blijven. Om de collectie op een veilige plaats te kunnen onderbrengen werd in januari 2018 een lokaal gehuurd in een leegstaand schoolgebouw. Op 6 april 2018 bleek het 'Geheime Dagboek' van Arnold Douwes, geschreven door twee wetenschappelijke medewerkers van het NIOD, in Nieuwlande gepresenteerd te worden. Om deze plechtigheid luister bij te zetten werd door Herinneringscentrum Westerbork de tentoonstelling 'Nooit iemand de deur wijzen' opgezet en aan het museum in oprichting geschonken. En daarmee was de opening van het Onderduikersmuseum op 6 april 2018 een feit.

In de afgelopen jaren is het museum uitgegroeid tot een volledig door vrijwilligers gerund museum, met een bezoekersaantal boven de 4000 per jaar. Een groot deel van het oude schoolgebouw is door de gemeente Hoogeveen voor een symbolisch bedrag overgedragen aan Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar. Voor het beheer van het gebouw is steunstichting Domus DuMus in het leven geroepen. In 2023 was de verbouwing en aanpassing van gebouw en tentoonstellingen met behulp van externe subsidiegevers, waaronder Leader (Provincie en EU), een feit. De organisatie van het onderduikersmuseum is ondergebracht in twee aan elkaar verbonden stichtingen: Eigendom, beheer en instandhouding van het gebouw is in handen van Steunstichting Domus DuMus, de museaal inhoudelijke taken ligt in handen van Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar. Stichting Onderduikersmuseum is hierbij leidend, Stichting Domus DuMus is een steunstichting, zoals ook duidelijk in hun statuten is vastgelegd.

Toen de gemeente Hoogeveen met een substantiële subsidie kwam voor de cultureel educatieve taken, werd het duidelijk dat ook de vrijwilligersorganisatie een professionaliseringsslag moest maken. Met inzet van alle vrijwilligers is er in korte tijd iets moois neergezet, een museum met een boodschap en een potentie tot groter bereik dan alleen de regio. Om richting te geven aan die groei, het bepalen van de grenzen en het sturen van een 60-tal vrijwilligers is er sinds september 2025 een nieuw bestuur met meer ervaring aangetreden. Het is tijd om het beleidsplan 2021-2025 te herzien in een beleidsplan 2026-2030.

2. Missie en visie

2.1 Missie

Onderduikersmuseum De Duikelaar verzamelt, bewaart en geeft de unieke verhalen van onderduik en verzet in Nieuwlande en omgeving uit de Tweede Wereldoorlog door aan volgende generaties. Zij beoogt daarbij dat de vele verhalen aanzetten tot **reflectie, bewustwording en vertaling naar het heden** om geen herhaling van het verleden te krijgen. Het doel zal zijn dat bezoekers zichzelf gaan afvragen, wat zou ik in een dergelijke situatie doen en welke gevolgen hebben mijn keuzes voor anderen?

2.2 Visie

Het museum staat zonder winstoogmerk in dienst van de samenleving en is gericht op het onderzoeken, verzamelen, bewaren, interpreteren en tentoonstellen van materieel en immaterieel erfgoed, zoals de verhalen van onderduikers, onderduikgevers en het verzet om onderduik mogelijk te maken.

Het thema oorlog en vrede is nog steeds van belang, niet alleen om de geschiedenis van '40-'45 door te geven met het doel herhaling te voorkomen, maar ook als bewustwording van de hedendaagse wereldgebeurtenissen. Door zware thema's tot persoonlijke verhalen terug te brengen, met een positieve ondertoon van persoonlijke hulp en betrokkenheid, het niemand buitensluiten en het algemeen maatschappelijk belang van vrede en veiligheid, wil het Onderduikersmuseum

De Duikelaar de bezoeker verschillende ervaringen aanbieden. Dit doen we door educatie en beleving, het levend houden van de vele waardevolle verhalen uit die tijd, de link te leggen met het heden om op deze wijze de historie te behouden.

2.3 Strategie

Wij streven naar een zo breed en inclusief mogelijk publieksaanbod, passend bij verschillende leeftijden en bij uiteenlopende intellectuele, fysieke en mentale mogelijkheden.

De tentoonstelling is toegankelijk met of zonder gids. Er is een audiotour voor bezoekers die liever luisteren of extra verdieping zoeken. Voor blinden en slechtzienden zijn objecten voelbaar. Het gebouw is rolstoeltoegankelijk en beschikt over een invalidentoilet. Actieve bezoekers kunnen deelnemen aan begeleide wandelingen in en rond het dorp.

3. Algemeen

Voor groep 7/8 is een interactief lesprogramma ontwikkeld met augmented reality. Leerlingen kruipen in de huid van een leeftijdgenoot uit de Tweede Wereldoorlog. Na een introductiefilm kiezen zij in kleine groepjes één van vijf personages. Met bronnen uit het Drents Archief beantwoorden zij vragen en verwerken hun bevindingen in een strip-dagboekpagina. **Voor gezinnen** is er een speurtocht door het museum. **Voor volwassenen** bieden wij jaarlijks een lezingencyclus, wisselende tentoonstellingen en thematische wandelingen, met of zonder gids.

3.1 Werkwijze en beleving

Onze gidsen vertellen verhalen en bieden ruimte voor gesprek. Wij overtuigen niet, maar stimuleren reflectie met illustratieve verhalen en open vragen. Niet goed of fout staat centraal, maar het besef dat geschiedenis vele grijstinten kent. Wanneer bezoekers zich welkom voelen en verrijkt naar buiten gaan, is onze missie geslaagd.

3.2 Actie

Voor de periode 2026-2030 willen we twee wisseltentoonstellingen opzetten, 4 lezingen per jaar aanbieden en het aantal van circa 30 wandelingen met gids handhaven, eventueel uitbreiden met kinderochtenden tijdens schoolvakanties aanbieden. Hierbij sluiten we voor zover mogelijk aan bij landelijke acties zoals Open Joodse huizen/huizen van verzet, oktobermaand kindermaand en de Holocaust herdenking voor jongeren.

We zijn als museum voornemens om een legitieme museumregistratie te krijgen. Hiermee wordt het museum opgenomen in de registers van musea waarbij er ook meer mogelijkheden zijn tot samenwerking en financiële middelen.

Het doel is om stapsgewijs jaarlijks meer bezoekers te trekken, tot maximaal 10.000. Om dit doel te bereiken is een goede samenwerking tussen de afdelingen Collectie, Educatie en Marketing belangrijk. Een uitgewerkt jaarplan van de verschillende activiteiten zal hiertoe de basis zijn en in januari klaar moeten liggen. Ondertussen blijven we wel evalueren wat de uitwerking van deze extra aantallen bezoekers is, zoals de visie omschrijft willen we bezoekers aanzetten tot reflectie, dit bereiken we juist door het persoonlijke contact wat het vrijwilligerswerk bij de duikelaar dan ook aantrekkelijk maakt.

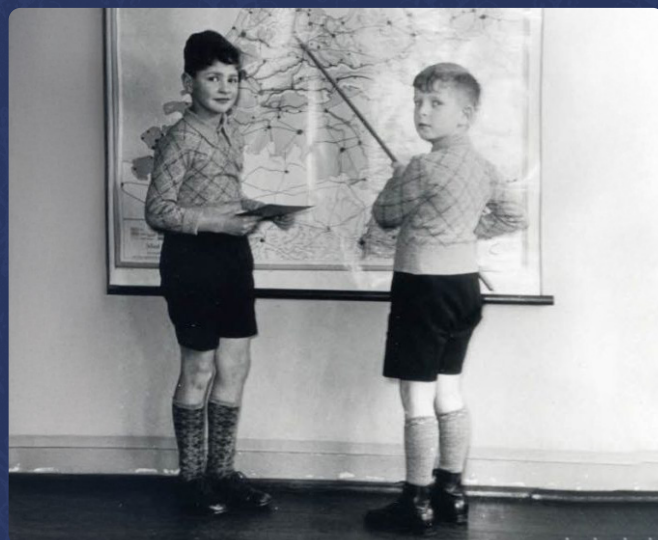
4. Collectie

4.1 Kerncollectie

De kerncollectie bestaat uit voorwerpen, beeldmateriaal en teksten die door de onderduikers, onderduikgevers en verzetsmensen zijn gebruikt of gemaakt. Het verzamelen, beheren en vastleggen van de collectie heeft een tweezijdig belang. Allereerst zijn de voorwerpen en ooggetuigenverslagen een directe lijn met de geschiedenis. Daarmee wordt de echtheid van de verhalen aangegeven en de inhoud visueel of auditief ondersteund. De emotionele waarde van de objecten zijn groter dan de financiële, want niet te koop. Zo is het verroeste blik met tekenmateriaal dat door de twee Joodse onderduikers onder de vloer van de kerk werd gebruikt voor het vervalsen van identiteitspapieren en het maken van tekeningen, voor ons van grote waarde.

Verder is de collectie van belang voor het doen van (wetenschappelijk) onderzoek. Door op een nauwkeurige en verantwoorde wijze deze voorwerpen en interviews te beschrijven en digitaal vast te leggen, kunnen onderzoekers en auteurs gebruik maken van de vele data, nu en in de toekomst. Wanneer het fundament van beschrijven gelegd is, kunnen we naar buiten treden om contacten te leggen met andere belangrijke instituten voor het in kaart brengen van de verschillende verhalen. Een museumregistratie is hierin ook waardevol aangezien we dan kunnen aansluiten bij de verzetmusea. Zij kunnen ons omgekeerd weer helpen door ontbrekende gegevens aan te vullen. Iedere schenking of bruikleen wordt nauwkeurig genoteerd, met eventuele wensen van de schenker.

4.2 Geschiedenis

Het bijzondere aan de oorlogsgeschiedenis van Nieuwlande is de grote hoeveelheid Joodse onderduikers die in georganiseerd verband naar Nieuwlande en omgeving werden gehaald of gebracht. Dit resulteerde in een collectieve Yad Vashem onderscheiding. Slechts twee dorpen in de wereld viel deze eer te beurt.

Het waren niet alleen Joden die een veilige plek vonden, maar ook Nederlandse mannen die weigerden in Duitsland te werken, Franse parachutisten, Duitse gedeserteerde militairen en ontvluchte Russen uit de Krijgsgevangenkampen over de grens vonden hun weg naar Nieuwlande.

In april 1985 werd het Yad Vashem certificaat officieel uitgereikt. Om dit gebeuren luister bij te zetten hebben inwoners en betrokkenen collectief stukken ingebracht om een tentoonstelling op te zetten. Organisator Jo Schonewille nam nadien de voorwerpen die niet teruggebracht hoefden te worden onder zijn hoede. In de loop der jaren bouwde hij de collectie uit en opende een museum in een hoek van zijn boerenschuur. In 2018 werd deze collectie door de erven Schonewille in langdurig bruikleen gegeven aan Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar, waarmee de basis werd gelegd voor de collectie van ons museum.

Naast het beheren van de Collectie Schonewille werkt het museum aan het vormen van een eigen collectie. Met enige regelmaat worden relevante stukken in bruikleen gegeven of geschonken. Wij verplichten ons om volgens de Museumnorm 2025 om te gaan met de aan ons toevertrouwde voorwerpen en informatie.

4.3 Collectiebeheer

Collectiebeheer gaat over het proces van verkrijgen, behouden en afstoten van stukken die voor het museum van belang zijn. Weten welk item waar ligt, informatie over de herkomst en het gebruik van het voorwerp, inclusief de bijbehorende verhalen, is de essentie van dit beheer. Het nauwkeurig administreren en digitaal beschrijven van de museumstukken is belangrijk om gegevens duurzaam vast te leggen, te kunnen uitwisselen en onderzoek te doen. Het invullen van het schenkingsformulier door de inbrenger en het toekennen van een uniek nummer voor elk voorwerp is de basis voor een goed collectiebeheer.

De professionalisering van Collectiebeheer houdt in dat de betreffende medewerkers de stukken op correcte wijze beschrijven, coderen, opslaan en de juiste plaatsingen bijhouden, plus een vakkundig onderhoud van de collectie. Ook eventuele afstotingen zullen volgens de LAMO regels gebeuren. Enige scholing en bijscholing d.m.v. het bijwonen van symposia en het doen van workshops is hiertoe een vereiste.

4.4 Digitale beeldbank

Vanaf 2021 wordt de collectie digitaal opgeslagen en breed toegankelijk gemaakt in het Zijper Collectie Beheer Systeem (ZCBS). Destijds is voor dit systeem gekozen omdat onze collectie van bescheiden omvang zal blijven, het ZCBS betaalbaar is voor kleine musea en het een 'open source' betreft. Veel erfgoedinstellingen zijn bij het ZCBS aangesloten.

De beeldbank bij het ZCBS is per persoonlijke code toegankelijk voor medewerkers van de afdeling Collectie. Geïnteresseerden kunnen de beeldbank als bezoeker raadplegen op de website van het museum, www.museumnieuwlande.nl/het-museum/digitale-collectie.

We onderschrijven het belang van digitalisering en verdere ontsluiting van de museumcollectie. De snelle ontwikkeling van het digitale gebeuren en de ontwikkelingen binnen de organisatie van het Rijks Cultureel Erfgoed vereist regelmatige bijscholing en het bezoeken van symposia en het volgen van workshops. Voor afdeling collectie zijn we blijvend op zoek naar meer enthousiastelingen die zich interesseren in onderzoeken en graag willen meewerken aan het zuiver houden van de verhalen.

Veel materiaal is privacygevoelig en in vertrouwen aan ons gegeven, daarom zal de externe toegankelijkheid en het gebruik van het beeldmateriaal worden vastgelegd in een meerjarig collectiebeleidsplan. Gezien de snelle digitale ontwikkelingen is een regelmatige bijsturing van het collectiebeleidsplan gewenst. Voor toetreding tot het museumregister is een ander systeem dan ZCBS vereist. Wij willen een zorgvuldige keuze maken uit de aangeboden systemen, eventueel in samenwerking met mogelijke partners.

Om de collectie digitaal toegankelijk te maken, moeten alle stukken op correcte wijze worden beschreven. Voorwaarde hiervoor is dat er medewerkers zijn die zijn opgeleid in het beschrijven en het werken in het digitale systeem, maar die bovendien de geschiedenis van Nieuwlande en omgeving kennen, of willen leren kennen.

Door een grondige aanpassing van het gebouw aan de eisen van een hedendaags museum, zijn gedurende de periode 2020/2023 de stukken ingepakt en opgeslagen. Dit om schade door bouwstof te voorkomen. Hierdoor is er een achterstand ontstaan in het beschrijven van de voorwerpen en het indelen van het depot. Een concreet doel voor de komende vijf jaar is om deze achterstand weg te werken. Nieuwverworven stukken zullen direct digitaal worden beschreven en zo aan de collectie worden toegevoegd.

4.5 Depot

Voor elke tentoonstelling wordt er een selectie gemaakt uit de objecten, die in onderlinge samenhang het thema van de tentoonstelling ondersteunen. Hiermee maken we de collectie toegankelijk voor het publiek en de verhalen inzichtelijk.

De niet gebruikte objecten worden in het depot opgeslagen. De collectie en het depot worden op regelmatige basis onderhouden en gecontroleerd op ongerechtigheden zoals vocht, ongedierte of verval. Zo nodig worden er direct maatregelen genomen. Conserveren omvat alle activiteiten die de levensduur van het museumstuk kunnen verlengen en in goede staat houden.

4.6 Actie

- Om op de hoogte te blijven van digitale ontwikkelingen binnen het Cultureel Erfgoed en de museumnormen, zullen medewerkers van Collectiebeheer regelmatig deelnemen aan workshops en symposia.
- In 2026 wordt er een Collectiebeleidsplan, een Calamiteitenplan en een Informatieplan geschreven.
- Aan het eind van 2027 zullen de opgelopen achterstanden in de beschrijvingen zijn weggewerkt.
- Om aan de kwaliteitsnorm voor geregistreerde musea te voldoen en deze kwaliteit te bestendigen, zullen de vereiste maatregelen worden genomen om binnen de beleidsperiode 2026-2030 toegelaten te worden tot het museumregister.
- Voor de duurzaamheid van de afdeling Collectie is het van belang om binnen 2 jaar een gekwalificeerd team te vormen; vrijwilligers die de collectie vormgeven door aanname- en afstootbeleid volgens de museale regels, beheren en toegankelijk maken, hetzij digitaal hetzij in tentoonstellingsvorm. Ook het doen van onderzoek en daarvan verslag uitbrengen behoort tot de taken.

5. Tentoonstellingen

Doel van de tentoonstellingen is bezoekers te raken en tot nadenken te stemmen. Dit willen we bereiken door de vele verhalen van onderduik en verzet die in de verschillende tentoonstellingen naar voren worden gebracht en door de aanvullende verhalen van de gidsen. De persoonlijke verhalen lokken interactie met de gids uit, er worden niet alleen verhalen ‘geconsumeerd’, maar vaak wordt de gids ook weer verrijkt door bezoekers die hun eigen verhaal delen. Deze wisselwerking is een bron van informatie en belangrijk voor het vormen van nieuwe inzichten en het maken van nieuwe verhalen.

5.1 Vaste tentoonstellingen en wisseltentoonstellingen

Naast de vaste tentoonstellingen zijn er kleinere wisseltentoonstellingen. Hierdoor is er een blijvende variatie in aanbod en kan er op de actualiteit worden ingespeeld. Voor het ontwerpen van de tentoonstellingen wordt gebruik gemaakt van een professionele vormgever, zodat er binnen de variatie een eenheid ontstaat. De inhoudelijke kant van de tentoonstellingen wordt aangeleverd door de afdeling Collectie in samenwerking met de afdeling Educatie. Het streven is om eens per 2 jaar een nieuwe wisseltentoonstelling op te zetten. Een jaarlijkse wisseltentoonstelling is met de huidige bezetting aan vrijwilligers niet te realiseren.

5.2 Traditioneel en digitaal

Naast de meer traditionele vorm van presentatie zijn er ook digitale presentaties die aansluiten bij de belevingswereld van de huidige museumbezoeker, zoals audiotour, touchscreentafel en tablets met ‘augmented reality’. Een aandachtspunt voor de komende jaren is de ontwikkeling en toepassing van digitale online technieken voor kennisoverdracht.

Ondanks de voortschrijdende digitale technieken blijft de traditionele tentoonstelling zijn plaats opeisen. Wij willen tegemoet komen aan de bezoeker die het op prijs stelt om in alle rust de tijd te nemen zijn gedachten de vrije loop laten, indrukken te verwerken, of een voorwerp te bekijken dat tijdens de Tweede Wereldoorlog daadwerkelijk werd gebruikt. Ervaring leert dat de fotowand van onderduikgevers, een muur met ruim honderd foto's en slechts summiere tekst, de bezoekers raakt. Die wand wordt ervaren als een van de hoogtepunten van het museum.

5.3 Vaste tentoonstellingen

Na de verbouwing en aanpassing van het gebouw aan de eisen van een hedendaags museum, zijn in 2023 ook de drie vaste tentoonstellingen opnieuw vormgegeven, passend bij de veranderde ruimte en de huisstijl. Ook is er een vierde tentoonstelling aan de vaste opstelling toegevoegd. De vier verschillende onderwerpen die worden belicht vormen een eenheid in verscheidenheid. De opstelling is ruimtelijk en de informatie beknopt maar helder. De vaste opstelling is het hart van het museum, hier wordt weergegeven wat er zich in en rond Nieuwlande heeft afgespeeld tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Tot de vaste opstelling behoren de volgende tentoonstellingen:

Nooit iemand de deur wijzen

De verhalen van Joodse onderduik in Nieuwlande. Wie waren de helpers, hoe was de organisatie opgezet, wie waren de onderduikers en hoe liep het af.

Gezocht

Het verhaal van de nationaal bekende verzetsheld Johannes Post en zijn broers Marinus en Henk. Johannes was de motor achter het verzet in Nieuwlande. Hij groeide uit tot een van de topmannen binnen de LKP (landelijke knokploegen).

Bestemming onbekend

Sally Kimel, een klasgenootje van Anne Frank, was 14 jaar toen hij moest onderduiken. Hoe komt hij op zijn adres en wat gebeurt daar? Het verhaal heeft een link naar het grotere publiek, Anne Frank beschrijft haar sympathie voor Sally in haar dagboek. Leeftijdgenootjes kunnen zich met Sally identificeren, hoe is het om niet te mogen zijn wie je bent.

Fotowand onderduikgevers

Deze wand is een eerbetoon aan de inwoners van Nieuwlande en omgeving die onderduikers in huis hadden. Niet alleen verzetsmensen en onderduikers liepen gevaar, ook de onderduikgevers waren hun leven niet zeker.

In het voorportaal naar de vaste opstellingen staan 3 kleine onderwerpen. Ook deze informatie is bij de nieuwe vormgeving aangepast. Deze opstellingen kunnen t.z.t. vervangen worden door een nieuw onderwerp zonder afbreuk te doen aan het verhaal van Nieuwlande.

Collectie Jo Schonewille

Om de schatplichtigheid aan Jo Schonewille duidelijk te maken, wordt zijn verhaal kort weergegeven. In een ladekast liggen als voorbeeld enkele voorwerpen die uit zijn collectie komen.

Doopturk

In een oude kast hangt een doopturk gemaakt van parachutestof. Wat zat er aan de parachute vast en hoe kwam die in Nieuwlande terecht? Onverwacht kan er een grappig, maar ook weer spannend verhaal verteld worden bij het zien van een doopturk.

Memories remain

Op 29 september 1944 stort een RAF mosquito brandend bij Nieuwlande neer. Beide bemanningsleden komen om het leven. Wie zijn deze jonge mannen die hun leven voor onze vrijheid hebben gegeven?

5.4 Tijdelijke en kleine tentoonstellingen

In de rechtervleugel van het gebouw is in 2023 ruimte gemaakt voor de jonge bezoeker. Kinderen zijn van harte welkom in de vaste opstelling aan de linkerkant, maar wel op voorwaarde dat ze zich rustig gedragen. In de rechtervleugel mogen ze kind zijn en zal de volwassene rekening moeten houden met kinderen die het onderduikverhaal willen horen en beleven. Ook hier heeft de vormgever een eigen sfeer weten te creëren, passend in het geheel.

Hieronder enkele tijdelijke tentoonstellingen welke reeds hebben plaatsgevonden

- Mama komt me wel weer halen.
- Onderduikhuis & kerk
- Bevrijd...en dan?

We willen om de 2 jaar een nieuwe tijdelijke tentoonstelling houden om het aanbod voor bezoekers vernieuwende en verrassend te houden.

5.5 Actie

- De touchscreentafel heeft na het verlopen van de licentie nieuwe content nodig. Voor het nieuwe seizoen zal hieraan gewerkt worden door de afdelingen Collectie en Educatie, eventueel in samenwerking met een externe expert. Vanaf 2026 moet de touchscreen te gebruiken zijn.
- Bij de fotowand komt een touchscreen met informatie over de verschillende onderduikgevers. Dit ter vervanging van de ordner met informatie.
- In 2027 en 2029 zullen er nieuwe wisseltentoonstellingen worden opgesteld. In het voorjaar van 2026 wordt een begin gemaakt met het vaststellen van het onderwerp voor 2027, het doen van research en het verzamelen van het materiaal. Ook moet in de zomer van 2026 de financiering van de tentoonstelling 2027 rond zijn. In 2028 volgt hetzelfde rondje voor 2029.
- In de periode 2026-2030 wordt een inventarisatie gemaakt van eventuele uitbreiding van de expositieruimte. Waar is ruimtewinst te halen? Te denken valt bijvoorbeeld aan een buitenopstelling.
- Voor een betere toegankelijkheid voor medewerkers van de afdeling Collectie tot de verschillende documenten en het fotobestand, willen we vanaf 2026 gebruik maken van een NAS.

6. Educatie

Het museum ziet het als haar taak de unieke geschiedenis van het dorp Nieuwlande door te geven. Wij willen het verhaal van de oorlog blijven vertellen op een manier die de komende generaties aanspreekt. Onze doelgroep is vanuit onze missie alle leeftijden. Voor de diverse onderwijsvormen hebben wij aparte programma's ontwikkeld. Daarnaast hebben we speciale programma's op aanvraag en voor meerdere doelgroepen buiten het onderwijs om.

6.1 Onderwijs

In het museum maken de kinderen van de bovenbouw basisschool en onderbouw voortgezet onderwijs kennis met de unieke verhalen van onderduik en verzet in Nieuwlande en omgeving. We maken de kinderen bewust van de keuzes die de bevolking maakte en van de consequenties die die keuzes hadden op economisch, sociaal, maatschappelijk en emotioneel terrein.

Wij doen dit d.m.v. het vertellen van verhalen, het vertonen van animatiefilmpjes, het doen van wandelingen langs onderduikhuizen in het dorp en door een speurtocht door het museum. Door het ervaren van onderduiken in de nagemaakte onderduikruimtes in het museum.

Verder hebben we in samenwerking met het Drents archief het project "oorlogsdagboek van Drenthe".

Dit is een innovatief, interactief programma dat gebruik maakt van authentieke egodocumenten van 5 jonge mensen. Via augmented reality kruipen de leerlingen in de huid van deze personages waarbij ze poses aan kunnen nemen en tekstballonnen in kunnen vullen waardoor er een stripverhaaltje ontstaat. Deze verhaaltjes worden naar de scholen verzonden.

6.2 Speciaal onderwijs

In het museum ontvangen wij ook leerlingen uit het speciaal onderwijs, zowel uit het basis als uit het voortgezet onderwijs. Jaarlijks komt er b.v. een school uit het middelbaar praktijkonderwijs. Deze doelgroepen bieden wij aangepaste programma's, waarin steeds de verhalen van onderduik en verzet centraal staan.

6.3 Themaochtenden

Ook het jonge kind, al vanaf 5 jaar, laten wij kennismaken met de verhalen van onderduik en verzet. We doen dit op een speelse, creatieve wijze. Thema's zijn b.v. 'spelen in de oorlog', 'eten in de oorlog', 'veranderen van identiteit/jezelf vermommen', 'theater', 'tekenen en schilderen', 'maak je eigen dagboek' en het 'invullen van persoonsbewijzen' behoren tot de mogelijkheden. Dit soort thema's gebruiken we onder meer ook voor het speciaal onderwijs.

We maken het voor kinderen mogelijk onderduik te ervaren door zich te verstoppen in een nagemaakte onderduikruimte. Verder kunnen voorwerpen worden betast zoals b.v. een knijpkat, een Yad Vashem penning, een oude typemachine en een oude telefoon met draaischijf. Zodoende rekening houdend met leerlingen met een beperking.

6.4 Voortgezet Onderwijs

Op onze website kunnen onder het kopje Educatie materialen zoals foto's, verhalen en een filmpje worden gedownload. Dit voor het maken van werkstukken of het houden van een spreekbeurt. Het materiaal is geschikt voor zowel bovenbouw basisschool als onderbouw voortgezet onderwijs.

De podcast 'Wie niet weg is...' is op onze website en op Spotify te beluisteren. Deze podcast gaat over hoe het was om op specifieke plekken ondergedoken te zijn en is speciaal gemaakt voor jongeren in de leeftijd van 12 t/m 18 jaar.

6.5 Doelgroepen

We hebben op dit moment voor de volgende doelgroepen reeds programma's samengesteld:

- Kinderen in het primair onderwijs
- Kinderen in de bovenbouw
- Kinderen in het voortgezet onderwijs
- Kinderen in het speciaal onderwijs
- Alternatieve programma's voor alle leeftijden

Voor meer informatie over de inhoud van de diverse programma's zie ons educatieplan.

Alle scholen zijn welkom op afspraak. Ze kunnen zich aanmelden via onze contactpagina. Scholen uit de gemeente Hoogeveen kunnen zich inschrijven via het cultuurmenu. Dit wordt geregeld door de bibliotheek.

6.6 Gezinnen en groepen

Naast de scholen is er voor gezinnen met kinderen de mogelijkheid om een speurtocht te maken door het museum. Ook voor deze groep is het ervaren van onderduik en het mogen betasten van bepaalde voorwerpen, het zelf invullen met kroontjespen van een persoonsbewijs een speelse manier om de onderduikverhalen te ervaren. Er worden aan gezinnen fietspuzzeltochten aangeboden die langs plekken uit de Tweede Wereldoorlog gaan.

Verder worden er wandelingen met gids aangeboden voor groepen en gezinnen. Er zijn voor jonge deelnemers extra wandelingen zoals "de nacht van de nacht" waarbij we naar het onderduikhol in het bos lopen.

Er worden jaarlijks minimaal 4 lezingen gehouden m.b.t de verzets- en onderduikverhalen.

6.7 Aandachtspunten

- Mankracht. Er zijn 3 voormalige leerkrachten die de scholen ontvangen. Om kwaliteit te behouden moet er worden uitgebreid.
- Tijd. De scholen komen vooral in de periode voorafgaand aan 4 en 5 mei. Dit omdat in die periode Tweede Wereldoorlog in hun lesprogramma staat. Dat betekent in een korte periode veel scholen.

6.8 Plannen voor de komende periode

- Er wordt gewerkt aan een digitale lesbrief. Deze moet januari 2026 klaar zijn.
- We willen werken aan meer beleavingsactiviteiten voor onze jonge bezoekers. Er zijn speelmogelijkheden buiten die kunnen worden uitgebreid. We hebben stelten en hoepels, Te denken valt aan een hinkelbaan, Dit moet nog verder worden uitgewerkt.
- We willen een nieuwe podcast maken voor volwassenen.
- De fietspuzzeltocht en wandelboekjes zullen aangepast worden aan de huisstijl.
- Content ontwikkelen voor de touchscreen in 2026.

7. Marketing en communicatie

7.1 Algemeen

Het museum richt zich in de periode 2026-2030 op het vergroten van de zichtbaarheid, zowel online als offline. In 2025 is het marketingteam uitgebreid, waardoor die ambitie concreet gemaakt kan worden.

We gaan de komende periode door met het onder de aandacht brengen van (de activiteiten van) het museum aan een breed publiek. Dat doen we al door regionale en landelijke media te benaderen bij activiteiten. We printen jaarlijks flyers welke we kunnen en mogen plaatsen bij lokale recreatie aanbieders en maken gebruik van de diensten en kanalen van marketing drenthe. Willen we de komende jaren meer gaan werken aan de online binding met onze (potentiële) doelgroep. Dit doen we door nog meer gebruik te maken van social mediaplatforms als Instagram, Facebook en LinkedIn en door het bijhouden van de website van het museum. Verder ligt het plan er om onze doelgroep ook te kunnen bereiken via een nieuwsbrief, waar geïnteresseerden zich in de toekomst voor kunnen inschrijven.

Professionalisering zit de komende periode op het vlak van betere techniek en groter/beter advertentiebereik online.

7.2 Marketingbeleid van het museum

De marketing van het museum staat in de kinderschoenen. Om te zorgen voor naamsbekendheid van het museum is een duidelijke strategie vanuit marketing nodig. Hiervoor wordt een marketingplan geschreven, waarin oog is voor:

- De unieke geschiedenis, van nationale en internationale betekenis en de rol van het museum.
- Communicatie binnen alle onderdelen van het museum (heldere, korte lijnen)
- De (nieuwe) doelgroepen die we willen bereiken.
- De media die we zelf inzetten en benaderen.
- De activiteiten die jaarlijks een vast programma van het museum vormen.
- De communicatie met (toekomstige) samenwerkingspartners van het museum.
- De samenwerking met andere musea die ook de WOII als thema hebben

Dit marketingplan wordt een dynamisch document dat mee kan bewegen met wat nodig is om het museum optimaal in de spotlight te zetten.

8. Organisatie

8.1 Organisatie en governance

De organisatie van Onderduikersmuseum De Duikelaar is ondergebracht in twee nauw met elkaar verbonden stichtingen: Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar, verantwoordelijk voor de museale inhoud, programmering en publieksfunctie, en Steunstichting Domus DuMus, belast met eigendom, beheer, instandhouding en modernisering van het museumgebouw. Beide stichtingen dienen hetzelfde maatschappelijke en culturele doel: het opzetten en duurzaam in stand houden van een volwaardig museum met een brede, ook internationale, betekenis. Het museaal-inhoudelijke beleid van Stichting Onderduikersmuseum De Duikelaar is hierbij leidend.

Onderduikersmuseum De Duikelaar is een organisatie die volledig draait op de inzet van vrijwilligers. Waar nodig wordt de organisatie incidenteel ondersteund door externe professionals met specifieke deskundigheid, onder meer op het gebied van organisatieontwikkeling, bouwkunde, museale inhoud en presentatie. In de afgelopen jaren hebben diverse partners en erfgoedinstellingen hun kennis, ervaring en netwerk belangeloos ter beschikking gesteld, wat bijdraagt aan de kwaliteit en professionalisering van het museum.

Het museum hecht groot belang aan integer, transparant en zorgvuldig handelen. Daarom onderschrijft en volgt de organisatie de geldende ethische code voor musea, welke actief wordt uitgedragen binnen de organisatie en onder alle vrijwilligers. Daarnaast wordt gewerkt volgens de principes van good governance, conform de richtlijnen die gelden binnen de museumsector en in het kader van museumregistratie. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn helder belegd, met passende checks and balances.

In het kader van verdere professionalisering en toekomstbestendigheid wordt de governancestructuur van de twee stichtingen periodiek geëvalueerd. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de onderlinge verhouding, rolverdeling en bestuurlijke inrichting, om te waarborgen dat deze blijft aansluiten bij de ambities, schaal en maatschappelijke opdracht van het museum.

De gemeente Hoogeveen heeft Onderduikersmuseum De Duikelaar een meerjarige structurele subsidie toegekend, waarmee een belangrijke basis is gelegd voor continuïteit. Daarnaast groeit de naamsbekendheid van het museum, wat zich vertaalt in toenemende betrokkenheid vanuit de samenleving, onder meer in de vorm van giften van particulieren en bijdragen van kleinere fondsen.

8.2 Vrijwilligers

8.2.1 Algemeen

Onderduikersmuseum De Duikelaar draait geheel op vrijwilligers. Een groot deel van de vrijwilligers komt uit het dorp, maar de laatste tijd zien we dat er ook uit de regio verschillende vrijwilligers komen.

De meerwaarde voor de vrijwilligers om in het museum te werken is het uitdragen van de gemeenschappelijke geschiedenis. Ze genieten ervan om samen een goed lopend bedrijf neer te zetten, aan dat samenwerken in het museum, ontlenen ze een identiteit. Het is niet zomaar een museum, maar ons museum.

Om het werk met enige professionele inzet te kunnen doen, biedt het bestuur de vrijwilligers gelegenheid om instructies, trainingen en scholing te volgen. Daarnaast begeleiden vrijwilligers elkaar, geven kennis en weetjes door en leren van elkaar door samen te werken.

Een toenemend aantal bezoekers, professionalisering van de organisatie en uitbreiding van de activiteiten, vereisen dat de medewerkers op een meer professionele basis worden aangestuurd dan in de beginjaren.

Sinds de verbouwing van 2023 is er al een professionaliserings-slag gemaakt, die zich onder andere uit door de benoeming van een zestal coördinatoren die eindverantwoordelijkheid dragen en aanspreekpunt zijn voor een speciale groep. Ook de interne communicatie is hierdoor verbeterd. De coördinatoren hebben overleg met hun eigen vrijwilligersgroep, maar ook met het bestuur. De organisatie is hierdoor transparanter en democratischer geworden.

8.2.2 Normen en waarden en onderlinge omgang

Vrijwilligers van Onderduikersmuseum De Duikelaar dragen gezamenlijk het verhaal van Nieuwlande uit. Dit doen zij met betrokkenheid, inzet en trots. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid vraagt om een professionele en respectvolle omgang met elkaar.

Binnen het museum spreken wij elkaar rechtstreeks aan wanneer er vragen, verschillen van inzicht of spanningen zijn. Problemen worden niet buiten het museum besproken, maar in eerste instantie onderling en indien nodig in aanwezigheid van een coördinator. Open communicatie en wederzijds respect zijn hierbij uitgangspunten.

Het bestuur en de coördinatoren bewaken een veilige en integere werkomgeving. Roddelen, het negatief spreken over collega-vrijwilligers buiten de organisatie of het ondermijnen van onderlinge verhoudingen past niet binnen de cultuur die wij nastreven.

Jaarlijks wordt ingezet op teambuilding, waarin samenwerking, rolbewustzijn en gedeelde normen en waarden expliciet aan bod komen. Dit versterkt de onderlinge verbondenheid en zorgt ervoor dat iedereen weet wat van hem of haar verwacht wordt.

8.2.3 Werving en begeleiding

Het aantal medewerkers is nog steeds groeiend, wat passend is bij de doelstelling om meer bezoekers te ontvangen. Vrijwilligers worden actief geworven en begeleid door twee vrijwilligerscoördinatoren. De werving gebeurt door het plaatsen van een advertentie of een artikeltje in plaatselijke kranten, bij de vrijwilligerscentrale, via sociale media, de website van het museum en door mond tot mond-reclame. Ook de al werkzame vrijwilligers zelf werven binnen hun eigen sociale kring.

Na een intakegesprek van de coördinator met de kandidaat vrijwilliger volgt een inwerkperiode van 3 maanden, waarna een evaluatiegesprek wordt gehouden. Iedere vrijwilliger begint als gast-

dame of gastheer, om zo de werkzaamheden in en het museum te leren kennen. Tenzij een kandidaat bijzonder gekwalificeerd werk doet. Om die reden zal meestal de eerste kennismaking met een coördinator zijn die gaat over de gastdames en heren. Voldoet het geboden werk en de kandidaat aan de eisen van beide zijden dan wordt de kandidaat aangenomen. Jaarlijks volgt een functionerings- en tevredenheidsgesprek. Dit kan individueel of in groepsverband zijn. Vrijwilligers kunnen als ze dat wensen, ook in een andere functie doorrollen.

De 6 vrijwilligerscoördinatoren zijn zelf het aanspreekpunt voor alle vrijwilligers binnen hun groep. Zijn er ongewenste ontwikkelingen of regelmatig terugkerende incidenten dan kan een vrijwilliger zich ook wenden tot de vertrouwenspersoon die is aangesteld door het Platform Drentse Musea. Het adres is voor iedereen te vinden in de vrijwilligers informatiemap.

8.2.4 Beëindiging

Geeft een vrijwilliger aan te stoppen, dan volgt er een eindgesprek, waarin de coördinator naar de beweegredenen vraagt. Er zijn weinig vrijwilligers die stoppen, gebeurt het wel dan is de aanleiding meestal de eigen gezondheid of die van de partner, of een familielid. Vaak blijft een uittredende vrijwilliger nog wel op incidentele basis beschikbaar om even bij te springen.

De gemiddelde leeftijd van de vrijwilliger binnen het museum is zo'n 65 jaar. Ongeveer een derde daarvan is 70 jaar of ouder. Voor de komende 5 jaar is het dan ook belangrijk om meer en jongere vrijwilligers aan te trekken, die op den duur de oudere vrijwilligers kunnen vervangen. Dit doen we door middel van de socials en om vanuit educatie altijd de oproep te doen aan jongeren om vrijblijvend een keer langs te komen. Voor elk onderdeel zoeken we gericht naar kennis en expertise voor die plaatsen die een ruime inwerkperiode vereisen omdat het gespecialiseerd werk betreft, is het inwerken van een vrijwilliger belangrijk. Jongere vrijwilligers, pas afgestudeerden, zijn echter minder trouw dan de gepensioneerde vrijwilliger, omdat zij vrijwilligerswerk zien als een opstap naar een betaalde baan.

Suggestie: De tijdgeest speelt ook in dit museum een rol, de vergrijzing is groot. De focus ligt komende jaren op het vasthouden van de huidige vrijwilligers en het aanvullen met nieuwe en jongere vrijwilligers. Dit kan via gerichte campagnes en het netwerk van de huidige vrijwilligers.

8.2.5 Aandachtspunten

- Met een bestand van zestig vrijwilligers is het museum goed draaiend te houden, maar voor sommige gespecialiseerde taken is het lastig een vrijwilliger te vinden. Marketing werkt aan naamsbekendheid, wellicht dat hierdoor ook een groter bereik van gekwalificeerde vrijwilligers ontstaat. Daarbij gebruiken we ons netwerk om te kijken of we bepaalde taken kunnen delen met bijvoorbeeld andere musea
- Een toenemend aantal bezoekers en uitbreiding van de activiteiten vereisen dat de taken goed verdeeld worden. Voor iedereen zal duidelijk moeten zijn wie op welk onderdeel is aan te spreken. Een heldere taakafbakening, voor iedereen kenbaar, is essentieel.
- Voor de periode van 2026-2030 staat het ontwikkelen van een vrijwilligersbeleidsplan op het programma.

8.3. ICT

Digitalisering is structureel onderdeel van de museumorganisatie. Wil het Onderduikersmuseum De Duikelaar toekomstbestendig opereren, dan vraagt dit om gericht beleid, technische stabiliteit en actuele kennis. ICT ondersteunt de afdelingen Collectie, Educatie en Marketing en faciliteert de dagelijkse bedrijfsvoering. De uiteenlopende belangen binnen deze domeinen vragen om een helder en samenhangend informatiebeleid.

Bij de verbouwing in 2023 is een solide digitale infrastructuur gerealiseerd, inclusief een centraal serversysteem voor opslag, beveiliging en beheer van data en applicaties. Dit vormt de ruggengraat van zowel publieksgerichte toepassingen als interne processen.

Binnen de tentoonstellingen wordt gebruikgemaakt van tv-schermen met videopresentaties, iPads met augmented reality, interactieve touchscreens, luisterhoorns en een vernieuwde audiotour. De audiotour wordt inhoudelijk en technisch doorontwikkeld, met oog voor gebruiksgemak, flexibiliteit en toekomstige uitbreidingsmogelijkheden. Ook bij educatieve programma's en lezingen wordt structureel gebruikgemaakt van audiovisuele middelen zoals beamers en digitale presentaties.

Daarnaast wordt onderzocht waar camerabewaking kan bijdragen aan beveiliging van collectie en gebouw, binnen de geldende privacywetgeving. ICT ondersteunt tevens de dagelijkse operatie: kassasystemen, pinapparatuur, toegangsregistratie en het digitaal registreren en beheren van de collectie. Betrouwbaarheid, continuïteit en gegevensbeveiliging zijn hierbij uitgangspunten.

8.4 Financiën

Voor een goede bedrijfsvoering is een gezonde financiële situatie nodig. Belangrijk uitgangspunten in het financiële beleid is dat de financiële continuïteit gewaarborgd blijft.

Jaarlijks stelt Onderduikersmuseum De Duikelaar hiertoe een beleidsrijke begroting op. Het activiteitenplan wordt hierbij vertaald in een begroting. De uitputting van de begroting wordt gedurende het kalenderjaar bewaakt binnen de planning&control cyclus en indien noodzakelijk wordt bijgestuurd. Jaarlijks wordt een jaarrekening opgesteld waarbij verantwoording wordt afgelegd over de besteding van de middelen en of deze besteding rechtmatig heeft plaatsgevonden. De jaarrekening wordt gecontroleerd door de accountant en gepubliceerd op de website van de Duikelaar.

De vastlegging van de financiële gegevens vindt plaats binnen de financiële administratie op een dusdanig manier dat kan worden voorzien in het verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen van de Stichting.

De financiële administratie wordt gevoerd door een vrijwilliger van de stichting in samenwerking met de penningmeester binnen het bestuur en onder begeleiding van de accountant. De accountant heeft hierbij ook een rol in de bewaking en uitvoering van het fiscale dossier van de stichting zoals het zorgdragen van een btw-administratie.

Naast bewaking van de kosten en de baten vindt de bewaking van de kasstromen plaats. Er dienen voldoende liquide middelen aanwezig te zijn voor het doen van alle uitgaven.

De inkomsten worden gegenereerd uit subsidies, donaties/ schenkingen, ticketverkoop, rondleidingen, verkoop van arrangementen, groepsarrangementen voor familie-of groepsbijeenkomsten en

reünies, ontvangen van schoolklassen, verkoop van boeken en artikelen uit het winkeltje, fiets- en wandelroutes en kleine consumpties.

De kosten bestaan uit de reguliere kosten voor de bedrijfsvoering en de activiteit gebonden kosten. De Duikelaar is gevestigd in een gerenoveerd schoolgebouw en huurt dit gebouw van de Stichting Domus DuMus. Samen met deze stichting vindt afstemming plaats over het beheer van het gebouw.

Het museum heeft de ANBI status (Een ANBI is een algemeen nut beogende instelling). Dit betekent dat het museum zich inzet voor activiteiten die het algemeen belang behartigen. Het museum heeft geen winstoogmerk. Positieve resultaten worden toegevoegd aan de reserves en worden ingezet binnen het museum. Bijvoorbeeld voor investeringen in de verdere professionalisering van het museum, fysieke infrastructuur, tentoonstellingen en collectiebeheer.

Op de weg naar de realisatie van haar doelstellingen heeft de Duikelaar – net als iedere andere organisatie – te maken met (kansen en) risico's. Binnen het bestuur is aandacht voor de risico's en fraude-risico's, deze worden beoordeeld en er wordt bepaald of er naast de reguliere beheersmaatregelen ook aanvullende beheersmaatregelen genomen moeten worden. We zorgen ervoor dat er in de bedrijfsvoering voldoende aandacht is voor risicobeheersing. Jaarlijks wordt de verzekeringsportefeuille beoordeeld te afhechting van risico's. Andere beheersmaatregelen hebben bijvoorbeeld betrekking op de functiescheiding.

9. Samenvatting

Onderduikersmuseum De Duikelaar

Onderduikersmuseum De Duikelaar bewaart en vertelt de unieke geschiedenis van Nieuwlande tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het dorp onderscheidt zich door de georganiseerde opvang van Joodse onderduikers en de collectieve Yad Vashem-erkenning. Het museum wil deze geschiedenis behouden én betekenisvol maken voor huidige en toekomstige generaties.

Missie en visie

Het museum verzamelt, beheert en presenteert materieel en immaterieel erfgoed rond onderduik en verzet. Het doel is bezoekers aan te zetten tot reflectie: welke keuzes maak je in moreel complexe situaties, en wat betekenen die voor anderen? Door persoonlijke verhalen centraal te stellen en de verbinding met het heden te leggen, draagt het museum bij aan bewustwording rondom vrijheid, verantwoordelijkheid en vrede.

Strategie 2026–2030

De komende periode staat in het teken van professionalisering en groei.

Het museum streeft naar:

- Een breed en inclusief publieksaanbod
- Twee nieuwe wisseltentoonstellingen (2027 en 2029)
- Jaarlijks vier lezingen en circa dertig wandelingen
- Verdere ontwikkeling van educatie en digitale toepassingen
- Museumregistratie binnen de beleidsperiode
- Een beheerste groei naar maximaal 10.000 bezoekers per jaar

Persoonlijk contact en reflectie blijven daarbij leidend.

Collectie en beheer

De kerncollectie bestaat uit authentieke voorwerpen, documenten en verhalen van onderduikers, onderduikgevers en verzetsmensen. Professioneel collectiebeheer, digitalisering en aansluiting bij museale normen zijn speerpunten. Achterstanden in registratie worden weggewerkt en een Collectiebeleidsplan, Calamiteitenplan en Informatieplan worden opgesteld.

Tentoonstellingen

Het museum kent vaste en tijdelijke tentoonstellingen waarin persoonlijke verhalen centraal staan. Traditionele presentatievormen worden gecombineerd met digitale middelen zoals audiotours, augmented reality en interactieve schermen. De vaste opstelling vormt het hart van het museum; wisseltentoonstellingen zorgen voor vernieuwing en actualiteit.

Educatie

Educatie is een kerntaak. Voor primair, voortgezet en speciaal onderwijs zijn programma's ontwikkeld waarin beleving, interactie en historische bronnen centraal staan. Daarnaast zijn er programma's voor gezinnen en jongeren, waaronder podcasts en thematische activiteiten. Digitale lesmaterialen worden verder ontwikkeld.

Marketing en communicatie

De focus ligt op vergroting van zichtbaarheid en bereik, zowel regionaal als landelijk. Er wordt gewerkt aan een marketingplan dat inzet op doelgroepenbenadering, online zichtbaarheid, samenwerking met andere WOII-musea en structurele communicatie via sociale media en nieuwsbrief.

Organisatie en vrijwilligers

De organisatie bestaat uit twee stichtingen: één voor de museale inhoud en één voor gebouwbeheer. Het museum draait volledig op vrijwilligers. Professionalisering van aansturing, taakverdeling en scholing is noodzakelijk door groeiende bezoekersaantallen en activiteiten. Werving van jongere vrijwilligers is een belangrijk aandachtspunt.

ICT

Digitalisering ondersteunt collectiebeheer, educatie en publieksvoorzieningen. De technische infrastructuur is gemoderniseerd. Betrouwbaarheid, beveiliging en toekomstbestendigheid zijn uitgangspunten.

Financieel beleid

Het museum voert een beleidsrijke begroting en werkt binnen een planning- en controlcyclus. Inkomsten bestaan uit subsidies, donaties en eigen opbrengsten. Positieve resultaten worden ingezet voor verdere professionalisering en ontwikkeling. Risicobeheersing en transparantie zijn structureel onderdeel van de bedrijfsvoering.

De Duikelaar wil van een sterk vrijwilligersinitiatief doorgroeien naar een professioneel, geregistreerd museum met landelijke betekenis — zonder het persoonlijke karakter en de morele kern van het verhaal te verliezen.

